

ELHUNYT PEDAGÓGUSOK.

Seyfert Richárd.

Ez év augusztus 29-én hunyt el Drezdában *Seyfert Richárd*, a német nevelésügy világszerte ismert és nagyrabecsült képviselője. Egyike volt azoknak, akik szerencsésen egyesítették magukban a neveléstudományi elmélkedést, a művelődéspolitikai elgondolást és a különféle iskolatípusokban szerzett nevelői gyakorlat gazdag tapasztalatát. Az egyetemes nevelői gondolkodásnak azokhoz az úttörő munkásaihoz tartozott, akik a világháborút megelőző évtizedekben a legnagyobb hatással voltak a nevelésügy alakulására és már a múlt század végén a mai értelemben vett korszerű nevelést hirdették az elmélkedésben, és valósították meg a gyakorlatban.

Drezdában született 1862. április 20-án. A népiskola és reálgimnázium alsó négy osztályának elvégzése után tanítóképző-intézetbe került, és 1881-ben tanítói oklevelet szerzett. Ettől kezdve mint népiskolai tanító, majd igazgató működött különböző állomáshelyeken. Az 1892—94. esztendőekben a lipcsei egyetemen folytatta tanulmányait, ahol 1902-ben bölcsészdoktori szigorlatot is tett. Ettől az időtől tanítóképző-intézetben teljesített szolgálatot, előbb Annabergben tanárkodott, 1908-ban pedig a zschopauai szász kir. tanítóképző igazgatója lett. Birodalmi képviselő is volt 1909-től 1918-ig. Az 1919—20-as években a szász kultuszminiszteri tárcát viselte. A drezdai technikai főiskolán 1923-ban megszervezte a Pedagógiai Intézetet, s nyuggalomba vonulásáig annak igazgatója, a főiskolának pedig előadó tanára volt.

Ez a rövidre szabott ismertetés is mutatja, mennyire változatos életpályát járt be. Szerencsés volt, hogy az iskolaszervezet mindegyik fokán működhetett és így közvetlenül betekintést nyerhetett mindegyiknek munkájába. A különféle intézményekben szerzett tapasztalást kiegészülést nyert elmélkedéseinek eredményeivel s e kettőnek együtthatása hozta létre gazdag irodalmi munkásságát a nevelésügyben. Sokat írt. Önálló kötetecinek pusztá felsorolása is túlhaladná ennek a megemlékezésnek kereteit. Mindegyik munkájában úttörőnek mutatkozott. Folyóiratokban megjelent apróbb tanulmányainak pedig se szeri, se száma. Ezek talán még jobban hatottak kortársaira. Nagyon sok, ma már természetesnek tetsző, nevelésügyi újítás valóra válása fűződik nevéhez. A gyermek közvetlen környezetéből kiinduló, a szülőföld ismeretén alapuló szemléltető oktatás gyakorlatba ültetése érdekében nála senki többet nem tett. Eredményes iskolai munkája és gazdag irodalmi tevékenysége mellett 1890-től 1923-ig a *Deutsche Schulpraxis* c. folyóiratot is szerkesztette.

Seyfert eleinte a *Herbart—Ziller*-féle irányt követte. Későbbi munkáiban azonban *Wundt* hatása mutatkozik igen erősen, akinek legjelentősebb tanítványa volt. Mint a német népiskolai oktatás alapos ismerője, legtöbbször a népiskola érdekében tevékenykedett. Az egységes német népiskoláért küzdött és államosítását, valamint mindenféle befolyástól mentes szabadságát követelte. Később ugyanezzel a hévvel szállt síkra az akkoriban nagyon is tarka német tanítóképzés egyöntetűvé tétele érdekében. Élete egyik legnagyobb sikerének

tekintette, hogy az egységesítést legalább Szászországban sikerült megvalósítani, amennyiben a képzés a lipcsei egyetemmel, ill. a drezdai technikai főiskolával kapcsolatos pedagógiai intézetben nyert szakszerűbb formát.

Mint neveléseméleti gondolkodó főleg a következő területeket művelte: a tanítás módszere, a nevelés és oktatás célja, az iskolaszervezet, a tanítóképzés és népoktatás, a nevelés és tudomány viszonya, a művelődés folyamata. Azt hirdette, hogy a nevelés célja a személyiség, valamint közösségnek szellemmel való telítése. A nevelésben nem csupán kifejlődést látott, hanem elsősorban vezetést, akaratképzést. A művelés az egész ember minden irányú alakítása, nem tisztán értelmi képzése. Tanulni voltaképpen annyit tesz, mint cselekedeteinket tudatossá tenni. A tanultakat éppen ezért tettekkel kell változtatni. Az iskola tehát az alkotó tanulás színhelye legyen. Mivel életünk rendje a munka és ünnep váltakozásából áll, az iskolai tevékenység alapjává is ezt a kettőt kell tenni. A népiskola alsó tagozatának középpontjába a szülőföldet helyezte, a felső tagozat munkájának gerincévé pedig az emberi kultúrmunkát tette. Írásaiban sok helyütt szállt sikra a neveléstudomány önállósága mellett.

Seyfert nevelői gondolkodását a fejlődés szempontjának figyelembe vétele, a lélektani kíváncsiság hangsúlyozása, a szociális gondolat uralomra törése és erős valóságérzék jellemezte. A közösség gondolatát, valamint a népiség eszményét hirdette a múlt század utolsó éveitől kezdve és már 1904-ben kifejezést adott abbéli meggyőződésének, hogy szociális fellendülés nem következhet be nemzetközi alapon, az csak nemzeti keretben lehetséges. Ezek alapján nem csodálkozhatunk, hogy a német nemzeti szociálizmus egyik korai harcosát és hírnökét látta *Seyfert*-ben, és neki mindazt a tiszteletet és elismerést megadta, amit az előbbi korszaknak sok jelentős nevelésügyi képviselőjétől megtagadott.

Szívesen látott előadó volt mindenhol. A német tanítóegyesületek és nevelésügyi kongresszusok gyűléseinek legnépszerűbb szónoka volt. Amikor 1917-ben Magyarországon is járt, többek között a Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesületének közgyűlésén szintén tartott előadást a szász tanítóképzésről. Az akkor szőnyegen levő hatévű magyar tanítóképzéstervét helyeselte. (L. erről gy. á. cikkét a *Magyar Paedagogia* 1938. 61. lapján.)

Seyfert Richárd kiváló neveléseméleti gondolkodó, a népiskolai és tanítóképzői nevelés gyakorlatának lelkes előmozdítója és jeles szervező volt egy személyben. Alkotások egész sorával gazdagította e területek mindegyikét. Nevét ezekkel örökre emlékeztetéssé tette Németország határain túl is, mert az egyetemes nevelésügy egyik kimagasló egyéniségévé küzdötte fel magát. A magyar nevelők serege is kegyelettel hajtja meg érdemei elismeréséül a megemlékezés zászlaját a sorainkból nemrég eltávozott *Seyfert Richárd* emléke előtt.

Jankovits Miklós.

Felelős szerkesztő: Gyulai Ágost, felelős kiadó: Loschdorfer János.

Ábrahám és Sugár, Bagó M. és Fia Utca, Budapest. — Telefon: 355-854.